

Рецензія
на монографію Клочкова В. Г.

**«ПРОБЛЕМИ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ
ЗА ДОДЕРЖАННЯМ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ
І СВОБОД ЛЮДИНИ»**

З часу проголошення незалежності України виникли великі теоретичні та практичні проблеми додержання гарантійного забезпечення прав і свобод людини.

Вагомим внеском у вирішення цих проблем є фундаментальне дослідження-монографія «Проблеми прокурорського нагляду за додержанням конституційних прав і свобод людини» прокурора відділу Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України, старшого радника юстиції, кандидата юридичних наук, видатного юриста України В. Г. Клочкова, яка вийшла друком у видавництві «Логос Україна» (наклад 1000 примірників, 320 сторінок, тверда обкладинка).

Новизна праці полягає в тому, що вона є першим у науковій літературі України самостійним, комплексним дослідженням на високому теоретичному рівні, де із застосуванням емпіричного матеріалу визначені проблеми прокурорського нагляду за додержанням та застосуванням конституційних прав і свобод людини, даються ґрунтовні пропозиції щодо підвищення ефективності вирішення цих проблем.

Заслугує на підтримку структура монографії, яка обумовлена поставленою метою і завданнями дослідження та складається зі вступу, п'ятьох розділів, які містять 18 підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

Автор слушно зробив висновок, що дослідження проблем прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням прав і свобод людини необхідно розпочати з проведення фундаментального ви-

вчення причин створення і розвитку інституту прокуратури, значення, виконання функцій, цілей і завдань, встановлених для неї, вжиття заходів щодо підготовки та ухвалення законів і підзаконних актів, спрямованих на підвищення ефективності її діяльності.

Тому в першому розділі монографії В. Г. Клочков обґрунтовано досліджує витоки становлення прокуратури з часів Римської імперії, Середньовічної Франції та Росії, а потім в Україні часів УНР, Гетьманату та Директорії, прокуратури радянської України до створення централізованої системи СРСР, розвиток і діяльність органів прокуратури України, у передвоєнний і повоєнний час та періоду незалежної України.

Другий розділ монографії присвячено повноваженням органів прокуратури щодо додержання прав і свобод громадянина.

Внесені пропозиції щодо вдосконалення роботи з письмовими та усними зверненнями громадян.

Заслугує на підтримку методика та визначені типові недоліки проведення аналітичної роботи, тлумачення термінів «аналіз» та «узагальнення».

Наступним здобутком автора є те, що дано обґрунтоване поняття «резолуція», порядку та змісту накладання резолюції, що має практичну та наукову цінність,

У третьому розділі досліджено методологію та поняття ефективності прокурорського нагляду за додержанням законів, зроблено висновок, що ефективність — це співвідношення поставленої мети з досягнутим результатом.

Ефективність прокурорського нагля-

ду за додержанням законів може бути визначена за допомогою показників, що виражаються у конкретних даних, які поділені на такі види: кількісні, якісні та результативні. Тобто показники дозволяють вимірювати ефективність, а критерії — оцінювати її.

Автор монографії зробив обґрунтоване тлумачення змісту термінів «критерій», «вимірювання», «оцінка». При цьому визначено методiku вимірювання та проведення оцінки ефективності роботи органів прокуратури за дотриманням та застосуванням прав і свобод громадянина, за відповідними показниками.

Четвертий розділ присвячено співвідношенню прокурорського нагляду та державного контролю за додержанням законів.

Обґрунтовано вказано, що співвідношення понять «контроль» та «нагляд» слід розглядати переважно в їх змісті, а саме: в їхніх функціях, повноваженнях, цілях і завданнях, методах роботи, критеріях розмежування цих понять. Проаналізовано і зроблено висновок про зміст термінів «державний контроль» та «прокурорський нагляд». В. Г. Ключков дійшов висновку, що поняття «прокурорський нагляд» та «державний контроль» слід відокремити за шістьма суттєвими ознаками.

Доведено, що державний нагляд мало чим відрізняється від контролю, який здійснюється іншими органами влади. Законодавством не передбачено чітких відмінностей між ними, немає системного визначення переліку органів державного нагляду та контролю.

Тому запропоновано підготувати проект Закону України «Про державний нагляд», де передбачити принципи, поняття, функції, об'єкти нагляду, повноваження, систему цих органів, з наданням більш широких владних повноважень органів нагляду, які не типові для органів контролю.

У п'ятому розділі автором розглянуто проблеми взаємодії між Генеральною

прокуратурою України та вищими органами державної влади.

Слушно зроблено висновок щодо загальних організаційних форм взаємодії, до яких належать такі: проведення спільних нарад, обмін інформацією, узгодження планів проведення спільних перевірок, аналіз та узагальнення результатів таких перевірок, розробка спільних вказівок, видання методичних посібників.

Автор дійшов висновку, що форми взаємодії між Генеральною прокуратурою та Верховною Радою України, Адміністрацією Президента України, Рахунковою палатою, Конституційним Судом, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини є різними, мають свою специфіку та особливості.

Обґрунтовано запропоновано відповідні організаційні форми взаємодії з кожним з них. До окремих законів внесені пропозиції щодо їх доповнення та змін. Так, прокуратура, маючи величезну інформацію щодо стану законності, знаючи її проблеми, може зробити значний внесок в удосконалення законодавства. Тому запропоновано надати Генеральному прокурору право законодавчої ініціативи та конституційного подання.

З огляду на рецензії видатних практиків та теоретиків прокурорського нагляду на дану монографію як фундаментальну працю можна стверджувати, що вона підготовлена на дійсно високому науковому рівні у поєднанні з великою практичною цінністю і посідає гідне місце у скарбниці вітчизняної науки та має актуальне значення.

Монографія буде корисною для науковців, працівників органів прокуратури та інших правоохоронних органів, викладачів, студентів вищих навчальних закладів, широкого кола читачів.

Той, хто зацікавлений у придбанні цієї монографії, може звернутися до редакції «Юридичного вісника України» або до автора.

*Микола Мироненко,
доктор юридичних наук, професор*